

За реєстром № 3405, екз. 2-й

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**Бергер Емануїл
Наумович**

Фонд № р-3367

Опис № 1

Крайні роки 1938-1986

1935-1999

Передмова

Бергер Еммануїл Наумович народився в м. Києві 15 січня 1910 року в родині службовця. В 1926 році закінчив школу-семирічку. У 1928 році Бергер Еммануїл закінчив курси іноземних мов (відділення англійської мови) та одержав кваліфікацію перекладача. В 1935 році закінчив Київський медичний інститут (лікувальний факультет).

З 1932 року Бергер Е.Н. працював у Київській обласній медичній бібліотеці практикантом довідково-бібліографічного бюро. Незабаром був призначений директором цієї бібліотеки, а трохи пізніше за сумісництвом-завідуючим бібліотекою Київського медичного інституту. Після закінчення медичного інституту у 1935 році був призначений на посаду директора Української державної медичної бібліотеки в місті Харкові та одночасно вступив до аспірантури при Українському інституті експериментальної медицини (УІЕМ, відділ патологічної фізіології). У 1937 році Бергер Е.Н. закінчив аспірантуру і з цього часу працює науковим співробітником того ж інституту. У 1938 році захистив дисертацію на ступінь кандидата медичних наук на тему: "Парасимпатический медиатор и холинэстераза при нарушениях функций вегетативной нервной системы". У 1939 році Бергер Е.Н. затверджений на посаді та у званні старшого наукового співробітника. З цього ж року працює асистентом кафедри патологічної фізіології І-го Харківського медичного інституту, якою завідував професор Альперн Д.Е. (він же очолював відділ патологічної фізіології УІЕМ). Від роботи в медичній бібліотеці Бергер Е.Н. був звільнений 05 червня 1941 року за власним бажанням. Його вихід з бібліотеки був викликаний бажанням зосередити свої сили на науковій та педагогічній роботі зі спеціальності.

Після початку Великої Вітчизняної війни, з серпня 1941 року Бергер Е.Н. звільнений від роботи в УІЕМ у зв'язку із згорненням роботи інституту. У вересні 1941 року разом із Харківським медичним інститутом Бергер Е.Н. евакуювався в м. Чкалов (зараз м. Оренбург) та продовжував свою роботу в цьому інституті. Одночасно працював у Чкаловському ветеринарно-зоотехнічному інституті (читав курс військово-медичної підготовки) та у медичному училищі (викладав патологію та військову гігієну).

У 1944 році Бергер Е.Н. разом із медичним інститутом повернувся в м. Харків. З цього ж року займає посаду доцента, а з 1947 року Бергер Е.Н. затверджений у званні доцента. У 1957 р. Міністерством охорони здоров'я УРСР Бергер Е.Н. був переведений на роботу у створений Тернопільський медичний інститут на посаду завідуючого кафедрою патологічної фізіології. У 1962 році Бергер Е.Н. захистив дисертацію на ступінь доктора медичних наук на тему: "О роли некоторых гуморальных факторов в деятельности нервной системы". У 1966 році Бергер Е.Н. затверджений у званні професора. З цього ж року Бергер Е.Н. завідує позаштатним відділом

науки, культури, народної освіти та охорони здоров'я при Тернопільському міському комітеті народного контролю.

У 1975 році Бергер Е.Н. звільнений від роботи в Тернопільському медичному інституті в зв'язку з переходом на пенсію.

Бергер Е.Н. працював у галузі патофізіології нервово-гуморальної регуляції функцій організму. Напрямок його наукової діяльності склався в період багаторічної праці у лабораторії, якою керував професор Альперн Д.Є., і присвячена головним чином питанням патології нервово-гуморальної регуляції функцій організму. Він - автор близько ста наукових праць, краєзнавчих публікацій. Під керівництвом Бергера Е.Н. виконана одна докторська та сім кандидатських дисертацій.

Бергер Е.Н. відомий як колекціонер екслібрисів, книжкової графіки. Особливе зацікавлення він виявляв до графіки, надто до книжкової гравіюри, і був знавцем цього поширеного виду образотворчого мистецтва. У січні 1968 року професор Бергер Е.Н. започаткував свою колекцію екслібрисів, яка систематизована в п'ятидесяти альбомах. У Тернопільському художньому музеї зберігається близько семи тисяч книжкових знаків Бергера Е.Н.

У фонді відклалися документи, які відображають діяльність Бергера Е.Н. як науковця, активного громадського діяча, колекціонера та творчої особистості.

Справи у фонді систематизовані за схемою:

1. Документи біографічного характеру.
2. Наукова діяльність фондоутворювача.
3. Матеріали до захисту дисертації.
4. Листування.
5. Публікації Бергера Е.Н.
6. Збірки Бергера Е.Н. публіцистичних матеріалів.
7. Громадська діяльність.
8. Публікації про Бергера Е.Н.
9. Колекційні матеріали.

Життєвий шлях Бергера Е.Н. висвітлюють документи розділу "Документи біографічного характеру", в який ввійшли дипломи та атестати про присвоєння, затвердження наукових звань, світлина, портрети. Привернуть увагу дослідників записи Бергера Е.Н. про видатні історичні події, написані у 1940 році, із спостереженнями, аналізом подій за 1990-1994 роки та про зустрічі, відвідування, пов'язані з його творчою, науковою, пошуковою роботою у Тернопільському обласному товаристві єврейської культури "Алеф" за 1993-1999 роки.

Зацікавить науковців докторська дисертація Бергера Е.Н., доцента кафедри патологічної фізіології Харківського медичного інституту (1956 р.)

Чималий масив фонду становлять матеріали фондоутворювача із захисту докторської дисертації, а саме відгуки професорів на дисертацію, протокол засідання кафедри патологічної фізіології Харківського медичного інституту, анотація на роботу Бергера Е.Н., вітальні телеграми, листи співробітників та друзів із нагоди захисту Бергером Е.Н. докторської дисертації. Цікавим для

дослідника буде листування фондоутворювача із Гофманом Раулдом, професором..

Публікації та дослідження Бергера Е.Н. про виставку сучасного екслібриса в м. Тернополі [1990 р.] та видатних українських та єврейських громадських діячів (всього двадцять дев'ять документів) оформлені в чотири справи фонду.

Фондоутворювачем передані документи (листи, заяви-повідомлення, записи), пов'язані із свідченнями громадян Тернопільщини про порятунок євреїв в роки Другої Світової війни та про хід пошукової роботи. Всі документи увійшли в розділ "Громадська діяльність".

Відкритися у фонді публікації про Бергера Е.Н., які висвітлюють творчу та наукову діяльність фондоутворювача.

Також зафондовано ряд збірок та колекцій екслібрисів, створених, а також зібраних Бергером Е.Н, малюнків. Змістовні відомості про бібліографів, художників-екслібрисистів та їх екслібриси дослідники почерпнуть із збірок Бергера Е.Н. публікацій про їх творчість.

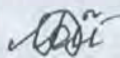
На підставі документальних матеріалів, переданих Бергером Е.Н. у 1987 році був відкритий архівний фонд науковця, в який увійшли документальні матеріали (автобіографія та наукові роботи) за 1938-1986 роки в кількості 29 справ.

У 2001 році у науково-довідкову бібліотеку Державного архіву Тернопільської області Бергер Сімою Григорівною, дружиною Бергера Е.Н., були передані книги, завдяки чому бібліотека поповнилася друкованою продукцією за 1933-1991 роки. У 2005 році працівниками відділу формування НАФ та діловодства проведено науково-технічне опрацювання документальних матеріалів, переданих Бергером Е.Н., і оформлено 65 справ (483 документів) за 1935-1999 роки.

Документальні матеріали створеного архівного фонду можуть послужити цінним джерелом для вивчення наукової, громадської та творчої діяльності відомого тернополянина.

Документи впорядковані згідно архівних правил працівниками відділу формування НАФ та діловодства Держархіву області.

Архівіст I категорії

Р.Я. Лойко

БЕРГЕР, ЭММАНУИЛ НАУМОВИЧ.

О П И С Ь

Дела постоянного хранения
за 1938 - 1986 года.

I. МАТЕРИАЛЫ ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.

Делопроизв. №	Заголовок дела	Крайние даты	К-во листов	Прим.
I.	Бергер, Эммануил Наумович, автобиография, машинопись.	1986 год	3	
2.	Э.Н.Бергер. "Химические факторы нервного возбуждения при пищевом рефлексе", оттиск научной работы, опубликованной в бюллетне "Архив биологических наук" 1938г., т.51, выпуск I - 2.		2	
3.	Э.Н.Бергер. "Парасимпатичный медиатор и холинестероза при на- рушениях функции вегетативной нервной системы", оттиск научной работы, опубликованной в журнале "Экспериментальная медицина", 1939 год, № 2.		6	

I	I	2	Ii	3	I	4	I	5	I	2
	4			Бергер, Эммануил Наумович, "Нейро-гуморальные факторы при анафилаксии", оттиск научной статьи, опубликованной в сборнике "Труды Украинского института экспериментальной медицины", Харьков, 1939 год.				5		I2
	5.			Бергер, Эммануил Наумович. "Хімічні медіатори при деяких порушеннях судинного тону́су". Оттиск научной статьи, опубликованной в журнале "Экспериментальная медицина", 1940 год, № 3.				4		I3
	6			Э.Н.Бергер. "Хімічні медіатори при деяких порушеннях судинного тону́су", оттиск научной работы, опубликованной в журнале "Экспериментальная медицина", 1940 год, № 4.				2		I4
	7			Э.Н.Бергер и Т.Ф.Фесенко "Химические факторы нервного возбуждения при дизентерии", оттиск научной статьи, опубликованной в сборнике "Труды Харьковско-го мединститута", 1949 год.				4		I5
	8			Э.Н.Бергер. "Влияние гипофиза на чувствительность органов к ацетилхолину", оттиск научной работы, опубликованной в "Бюллетне экспериментальной биологии и медицины", 1948 год, т. 26, в. 6.				2		I6
	9			Э.Н.Бергер, "Теоретическая конференция Харьковского мединститута", оттиск статьи, опубликованной в журнале "Врачебное дело", 1951 год, № II.				I		I7
	10			Э.Н.Бергер, "О влиянии препаратов гипофиза на действие некоторых депрессорных и прессорных агентов". Оттиск научной работы, опубликованной в сборнике "Труды Харьковского государственного мединститута", 1957 год, том XV, /В.36/.				3		I8
	II			Э.Н.Бергер, "Сравнительное изучение действия тиамин, гистамина, аденозинтрифосфорной кислоты и препаратов гипофиза на чувствительность тканей к ацетилхолину". Оттиск научной работы, опубликованной в Трудах Тернопольского государственного мединститута, г. Тернополь, 1960 год, том I.				II		

2	3	4	5	16
I2	Э.Н.Бергер, "О роли некоторых гуморальных факторов в деятельности нервной системы". Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора медицинских наук". Ростов-на-Дону, 1962 год.		I3	
I3	Э.Н.Бергер. "Коли мертві оживають" - научно-популярная статья, опубликованная в газете "Вільне життя", 01.02.1964 год.		I	
I4	Э.Н.Бергер. "Ретикуло-эндотелиальная система и холинэстераза сыворотки крови". Оттиск научной работы, опубликованной в "Бюллетне экспериментальной биологии и медицины", Москва, 1965 год, № 7.		4	
I5	Э.Н.Бергер. "Постановка опыта на практических занятиях по паталогической физиологии на тему: "Кислородное голодание". Оттиск научной работы, опубликованной в журнале "Паталогическая физиология и экспериментальная терапия", 1965 г. № 1.		3	
I6	Э.Н.Бергер. "О патогенезе энторегенной астении", оттиск научной работы, опубликованной в журнале "Врачебное дело", 1965 год, № 3.		4	
I7	Э.Н.Бергер. "О роли надпочечников в изменениях чувствительности сердца к ацетилхолину при гипоксии", оттиск научной работы, опубликованной в журнале "Паталогическая физиология и экспериментальная терапия", 1966 год, №4.		5	
I8	Э.Н.Бергер, В.А.Болярская, "О некоторых изменениях реактивности сердца при нарушениях функции надпочечников в эксперименте". Оттиск научной работы, опубликованной в журнале "Проблемы эндокринологии и гормонотерапии", Москва, 1966г., № 6.		5	

- 19 Э.Н.Бергер, В.А.Болярская. 2
"Изменения сердечно-тормозного
эффекта раздражения блуждающего
нерва при нарушении функции
надпочечников в эксперименте".
Оттиск научной статьи, опубли-
кованной в бюллетне "Экспери-
ментальная биология и медицина",
1968 год, № 6.
- 20 Э.Н.Бергер, Болярская В.А. 3
"Влияние гипоксии и гормонов коры
надпочечников на возникновение
ацетилхолиновой остановки сердца".
Оттиск научной статьи, опубликованной
в бюллетне "Паталогическая физиология
и экспериментальная терапия", 1968г.,
№ 4.
- 21 Э.Н.Бергер, Ю.И.Бондаренко. 2
"О патогенезе язвенных поражений
желудочно-кишечного тракта".
Оттиск научной работы, опублико-
ванной в журнале "Врачебное дело",
1968 год, № 8.
- 22 Э.Н.Бергер, В.А.Болярская. 4
"Електрична активність головно-
го мозку щурів після адреналекто-
мії". Оттиск научной статьи,
опубликованной в "Физиологическом
журнале", Киев, 1968 год, том XIV №3.
- 23 Э.Н.Бергер, Бабинская Л.Н. 4
"О роли некоторых гуморальных
факторов в патогенезе нейроген-
ных трофических язв". Оттиск
научной работы, опубликованной в
журнале "Паталогическая физиология
и экспериментальная терапия",
1972 год, № 4.
- 24 Глухенький Т.Т., Бергер Э.Н., 5
Савчак В.И. "Лечение трофических
язв голени методом регионарного
введения карбохолина". Оттиск
научной работы, опубликованной
в журнале "Вестник дерматологии
и венерологии", Москва, 1974г.,
№ 3.

- 25 Э.Н.Бергер, Л.Н.Бабинская "О со-
 держании простагландиноподобных
 веществ в коже крыс при нейроген-
 ном процессе дистрофическом".
 Оттиск научной статьи, опублико-
 ванной в журнале "Патологическая
 физиология и экспериментальная
 терапия", 1974 год, № I. 4
- 26 Э.Н.Бергер, "Нейрогуморальные
 нарушения тканевой трофики".
 Рукопись монографии, напечатан-
 ной издательством "Здоров'я",
 Киев, 1978 год. I33
- 27 Э.Н.Бергер. "Нейрогуморальные
 нарушения тканевой трофики".
 Монография. яИздательство
 "Здоров'я", Киев, 1978 год. 53
- 28 Э.Н.Бергер. "Физиологические
 асимметрии и их роль в патоло-
 гии человека". Оттиск научной
 статьи, опубликованной в журна-
 ле "Патологическая физиология
 и экспериментальная терапия".
 Москва, 1978 год, № 3. 7
- 29 Э.Н.Бергер, список печатных
 работ /1939 - 1977 года/. II

В данную опись внесено 29 /двадцать девять / дел
 с № I по № 29.

Ст. архивист

Лаз

О.С.Лазаренко.

"Согласовано"

Директор Тернопольского госархива

Л.И.Лелекова.

Лаз

Фонд № Р-3367

Опис № 1
Справа постійного зберігання 1938-1986 роки

Засвідчуваний аркуш до опису справ постійного зберігання

В даному опису пронумеровано **аркушів**

Аркушів змісту

В опис внесено **29 /Двадцять дев'ять/ справ**
за 1938 - 1986 роки

Архівіст 2 кат.

І.В.Календарова

04.08.1987 р.

Затверджую

Директор держархіву

Тернопільської області

Б.В.Хаварівський

2005 р.

Фонд № Р-3367

Опис № 1

Справ постійного зберігання 1935-1999 роки

№ з/п	Заголовок справи	Крайні дати	Кількість документів	Кількість аркушів	Примітка
35	Записи Бергера Е.Н. про отриману та надіслану 2 посвідчення за 1968-1971, 1973-1974, 1977, 1979-1981 роки.	27 березня 1963 р. 1993 р.	1	95	
	Документи біографічного характеру				
30	Дипломи Бергера Е.Н. за 1941-1946 роки. Оригінали.	02 вересня 1941 р. 08 березня 1965 р.	3	10	
31	Атестати про затвердження наукових звань Бергера Е.Н. Приєднано посвідчення. Оригінали.	05 квітня 1946 р. 08 жовтня 1974 р.	4	14	
32	Записи Бергера Е.Н. про видатні історичні події в різних країнах світу, написані у 1940 році із зазначенням дат. Рукописи.	1940 р.	1	16	

33	Записи Бергера Е.Н. із спостереженнями та аналізом суспільно-політичних подій за 1990-1994 роки. Рукописи.	17 грудня 1990 р. 14 листопада 1994 р.	1	77	
34	Записи Бергера Е.Н. про зустрічі, відвідування, пов'язані з його науковою, творчою діяльністю та пошуковою роботою у Тернопільському обласному товаристві єврейської культури "Алеф" за 1993-1999 роки. Рукописи.	1993 р. 1999 р.	1	26	
35	Записи Бергера Е.Н. про отриману та відправлену кореспонденцію за 1968-1971, 1973-1974, 1977, 1979-1986, 1988, 1990-1993 роки. Рукописи.	27 березня 1968 р. 1993 р.	1	95	
36	Посвідчення Бергера Е.Н. до ювілейної медалі "Тридцять років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.", врученої 06 травня 1975 року. Приєднано посвідчення Бергера Е.Н. до медалі "Ветеран праці" від 25 червня 1977 року. Оригінали.	25 квітня 1975 р. 25 червня 1977 р.	2	6	
37	Світлини Бергера Е.Н.	1935 р. 1997 р. Без дати	17	20	
38	Бергер О.Є., Кирилова Н.В. та інші. Портрети Бергера Е.Н., виконані олівцем з авторськими підписами.	31 січня 1973 р. 05 листопада 1986 р. Без дати	5	5	

	Наукова діяльність фондоутворювача				
39	Бергер Е.Н. “Сравнительное изучение действия тиамин, гистамина, аденозино-трифосфорной кислоты и препаратов гипофиза на чувствительность тканей к ацетилхолину”. Наукове дослідження, опубліковане у виданні Тернопільського медичного інституту “Труды: вопросы клинической и экспериментальной медицины”. Том 1 (Тернопіль.-1960 рік) (на рос.мові). Машинопис.	1960 р.	1	12	
40	З наукового архіву Бергера Е.Н. Дослідження “Расстройства кровообращения, связанные с нарушениями функций сердца”, “Нарушения функций нервных клеток и нервных проводников” та інші робочі записи, нотатки. Машинописи, рукописи (на рос.мові).	1970 р. Без дати	5	38	
41	Дисертація Бергера Е.Н., доцента кафедри патологічної фізіології Харківського медичного інституту “О роли некоторых гуморально-химических механизмов в деятельности нервной системы” на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук (Харків.- 1956 рік). Частина перша, глави I-IV. Машинопис з авторськими правками (на рос мові).	1956 р.	1	259	

42	Те саме. Частина друга, глави V-VII. Машинопис з авторськими правками (на рос мові).	1956 р. 1996 р. 30 листопада 1996 р.	1	197	
43	Те саме. Частина третя, глава VII (продовження), резюме та висновки. Додається покажчик використаної літератури.	1956 р.	1	142	
49	Машинопис з авторськими правками (на рос. мові).	05 лютого 1957 р. 14	5	23	
44	Шульга, вчений секретар Тернопільського медичного інституту, кандидат медичних наук. Перелік наукових праць Бергера Е.Н. Машинопис.	1938 р. 1961 р.	1	6	
45	Тези доповідей Бергера Е.Н. на наукових конференціях, сесіях, з'їздах у 1955, 1958-1961 роках. Фотокопії.	1955 р. 1961 р.	5	14	
46	Авторська збірка наукових публікацій та повідомлень Бергера Е.Н. за 1939-1978 роки. Машинописи.	1939 р. 1978 р. Без дати 12 грудня 1994 р.	27 11	110 23	
47	Брошюра "Сторінки історії кафедри", видана Тернопільською медичною академією ім. І.Я. Горбачевського до 40-річчя академії (1957-1997) із відомостями про викладацьку та наукову діяльність Бергера Е.Н. на кафедрі патологічної фізіології (Тернопіль.-1997 рік).	Без дати. 1997 р. 29 вересня 1991 р.	1	32	

48	Листування Бергера Е.Н. з Д'яковим Ю.Т. (Москва, МГУ, біологічний факультет) із науково-дослідних питань за 1996 рік. Рукописи.	07 жовтня 1996 р. 30 листопада 1996 р.	3	3	
52	Матеріали (телеграма, повідомлення, стенограма) до захисту докторської дисертації	14 січня 1962 р. 10 грудня 1962 р.	7	78	
49	Відгуки Ніколаєвої Н.І., професора, завідуючої кафедрою фармакології РДМІ, доктора біологічних наук, Склярова Я.П. проректора з наукової частини Львівського медичного інституту, завідуючого кафедрою нормальної фізіології, професора, Альперна Д.Є., професора, завідуючого кафедрою патофізіології Харківського Медичного Інституту та інших на дисертацію Бергера Е.Н. із здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за 1957-1962 роки. Машинописи.	05 лютого 1957 р. 14 листопада [1962 р.] без дати.	5	23	
53		Без дати	1	2	
54		10 грудня 1962 р. [1964 р.]	15	30	
50	Матеріали (робочі записи, листи, повідомлення, фрагмент наукового дослідження) із захисту Бергером Е.Н. дисертації на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук "О роли некоторых гуморальных факторов в деятельности нервной системы" за 1961-1964 роки. Рукописи, машинописи.	28 червня 1961 р. 12 грудня 1964 р. Без дати.	11	25	
55		1967 р. 1994 р.	3	146	
51	Протокол засідання кафедри патологічної фізіології Харківського Медичного Інституту із	29 вересня 1961 р.	1	1	

	рішенням рекомендувати дисертацію Бергера Е.Н. для захисту на ступінь доктора медичних наук від 29 вересня 1961 року (м.Харків). Машинописна копія. Публікації Бергера Е.Н.				
52	Матеріали (телеграма, повідомлення, вирізки з газет, стенограма-протокол засідання наукової Ради Ростовського-на-Дону медичного інституту від 10 грудня 1962 року № 34) із захисту Бергера Е.Н. дисертації на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за 1962 рік. Машинописи.	14 січня 1962 р. 10 грудня 1962 р.	7	78	
57	Машинописи.	20 грудня 1962 р.	1	2	
53	Анотація на роботу Бергера Е.Н. "О роли некоторых гуморальных факторов в деятельности нервной системы" (автор не вказаний). Машинопис (на рос.мові)	Без дати	1	2	
54	Вітальні телеграми, листи, поштівки, співробітників, студентів, друзів Бергеру Е.Н. із нагоди захисту докторської дисертації.	10 грудня 1962 р. [1964 р.]	15	20	
59	Листування	Без дати	3	20	
55	Листування Гофмана Раулда, професора з Бергером Е.Н. Приєднано примірник книги "Місто Золочів" (США.-1967.-квітень) та листування Гофмана Р з вихідцями із Золочева, фрагменти Золочівської районної газети "Народне слово" (1992 р.), копії кадастральної карти, окремих давніх документів та світлин	1967 р. 1994 р.	3	146	

	м.Золочева. Ксерокопії.(є документи на англ. мові).				
	Публікації Бергера Е.Н.				
56	Бергер Е.Н. Відгук про виставку сучасного екслібриса з нагоди 450-річного ювілею міста Тернопіль. Машинопис.	[1990 р.]	1	5	
57	Стаття Бергера Е.Н. "Лікар з великої літери" про київського професора Губергріца Макса Мойсеєвича, підготовлена до публікації в журналі "Тернопіль". Машинопис.	20 грудня 1995 р.	1	2	
58	Дослідження Бергера Е.Н. "Іван Франко і Теодор Герцль: Нотатки до історії ідейних взаємин двох народів". Приєднано робочі записи та рукописна чернетка дослідження. Машинопис та рукописи.	Без дати	24	32	
59	Публікація Бергера Е.Н. "Шмуїл Йосиф Агнон (1888-1970)" про життя та діяльність видатного письменника. Приєднано авторський рукопис статті із переліком використаної літератури та фрагмент публікації Тернопільського енциклопедичного словника про Агнона Шмуїла. Машинопис, рукопис.	Без дати	3	20	

	Збірки Бергера Е.Н. публіцистичних матеріалів				
60	Витяг з дослідження Бен-Цион Динура "Еврейская история, ее особенность и непрерывность", опублікованого в журналі "ВЄК" ("Вісник єврейської культури") (1989.-07 серпня). Машинопис (на рос.мові).	07 серпня 1989 р.	1	3	
64		28 грудня 1992 р.	2	3	
61	Примірники літературно-художнього і суспільно-політичного журналу "ВЄК" латвійського товариства єврейської культури (Латвія, Рига) за жовтень-листопад 1989, січень-лютий 1990 роки № № 3,2 (3), 3(6), 4 (1).	1989 р. 1990 р.	4	120	
65		10 травня 1993 р.	13	16	
62	Стаття Гуревича А. "Об одном стихотворении Пушкина в свете еврейской истории : 200 лет со дня рождения - 6 июня 1999 года", опублікована в щотижневику "ВЄК" ("Всеукраїнського Єврейського Конгресу") (1999.-№ 20). Фрагмент газети.	1999 р.	1	1	
66		05 березня 1994 р.	3	7	
		02 серпня 1994 р.			
	Громадська діяльність фондоутворювача				
63	Лист Бергера Е.Н., професора, Республіканському товариству єврейської культури Фонду "Пам'ять Бабиного Яру" для "Книги праведників" про Климчука Остапа Семеновича (м. Кременець) та Сухінського Антона	11 серпня 1991 р.	2	5	

67	(м. Зборів), які врятували євреїв у роки Другої Світової війни від 11 серпня 1991 року. Приєднано світлину Климчука Остапа. Машинопис.	09 березня 1994 р. 04 лютого 1995 р. Без дати	7	10	
64	Свідчення Лози Юліана Максимовича, інженера, пенсіонера (м. Тернопіль), про масове винищення єврейського населення у селі Петрикові Тернопільського району та про окремі випадки порятунку євреїв. Приєднано записку Бергера Е.Н. про хід пошукової роботи від 28 грудня 1992 року.	28 грудня 1992 р. 1992 р.	2	3	
68	Рукописи.	15 серпня 1994 р.	1	1	
65	Листування Гелецької Софії Григорівни (м. Заліщики Тернопільської області) з Бергером Е.Н. із свідченнями про порятунок її сім'єю євреїв у роки Другої Світової війни за 1993, 1996 роки. Рукописи.	10 травня 1993 р. 23 грудня 1996 р.	13	16	
66	Лист Андрушевської Ганни Іванівни (с. Ступки Тернопільського району) Тернопільському обласному товариству єврейської культури "Алеф" із відомостями про врятованого нею єврея Касірера Беню в роки Другої Світової війни та прохання про його розшук від 05 березня 1994 року. Приєднано світлину Андрушевської Ганни Іванівни та записку Бергера Е.Н. про хід пошукової роботи від 02 серпня 1994 року.	05 березня 1994 р. 02 серпня 1994 р.	3	7	
70	Рукописи.	26 листопада	1	5	

67	<p>Свідчення Вертепної Лукії Йосипівни про врятовану сім'єю Вертепних єврейську сім'ю Фельбербаума Якуба з с. Великі Бірки Тернопільського району в роки Другої Світової війни від 09 березня 1994 року та записка Бергера Е.Н. із перекладом статті з американської преси про факт спасіння єврейської сім'ї Фельбербаумів і про хід пошукової роботи. Приєднано світлини Вертепних Лукії Йосипівни та Віктора Федоровича. Машинопис. Рукописи.</p>	<p>1994 р. 09 березня 1994 р. 04 лютого 1995 р. Без дати</p>	7	10	
68	<p>Заява-повідомлення Славіної Ніни Йосипівни, вчительки світової літератури (м. Тернопіль) Бергеру Е.Н., члену обласного товариства єврейської культури "Алеф", про жителів Тернопільського району, які врятували життя євреїв у роки Другої Світової війни від 15 серпня 1994 року. Рукопис.</p>	<p>15 серпня 1994 р.</p>	1	1	
69	<p>Чорнетки матеріалів довідкового характеру Бергера Е.Н. з єврейської тематики, про Тернопільське обласне товариство єврейської культури "Алеф" та видатних єврейських громадських діячів Тернопільщини для "Тернопільського Енциклопедичного Словника". Машинопис з авторськими правками.</p>	<p>29 вересня 1994 р. 18 листопада 1995 р. Без дати.</p>	8	12	
70	<p>Стаття Бергера Е.Н. "Праведники Тернопілля" про жителів Терно-</p>	<p>26 листопада</p>	1	5	

74	<p>пільщини- рятівників євреїв під час німецької окупації у роки Другої Світової війни (є іменний перелік праведників- жителів Тернопілля). Машинопис із авторськими правками.</p>	1994 р. 26 червня 1994 р.	17	33	
71	<p>Повідомлення міжрегіональної асоціації єврейської преси "Ітонут Егудит" (м. Харків) про нові видання, що вийшли з друку в 1991-1994 роках. Приєднано повідомлення, надіслане Бергеру Е.Н. (м. Тернопіль) про проведення четвертої міжнародної наукової конференції "Дробицький Яр: пам'ять, час, люди" до вшанування 53-ої річниці трагедії Харківського єврейського гетто. Конверт додається. Машинопис, вирізка з газети.</p>	Після 1994 р. 14 серпня 1994 р.	3	3	
72	<p>Лист Зависянської Євгенії Антонівни (м.Теребовля) із відомостями про врятовану її сім'єю єврейську дівчину Пінькіс Сою у с. Золотники Теребовлянського району в роки Другої Світової війни. Приєднано світлину Зависянської Євгенії та її матері Петрів Юлії і записку Бергера Е.Н. про хід пошукової роботи від 24 лютого (рік вказано нерозбірливо). Рукописи.</p>	Без дати 1980 р. Без дати 1991 р. 1996 р. Без дати	3	6	
73	<p>Лист Мартищенко Марії Гаврилівни (м. Тернопіль), усиновленої в роки Другої Світової війни, із проханням допомогти встановити свою єврейську національність.</p>	Без дати	2	3	

	Приєднано світлину Мартищенко Д.А., прийомної матері. Рукопис.	1991 р.			
74	Матеріали (листи, світлина, дипломи про присвоєння звання "Праведників світу", публікація) Купервасера Яківа (Ізраїль) із відомостями про історію порятунку Купервасера Я. родиною Сердюка Онуфрія та Лещищин Марією (с. Конюхи Козівського району) під час німецької окупації у роки Другої Світової війни (на рос., польськ. мовах). Приєднано лист Бергера Е.Н. Купервасеру Я. (Ізраїль) з подякою за надіслані матеріали та світлини від 14 серпня 1997 року. Рукописи.	26 червня 1949 р. 14 серпня 1997 р. Без дати	17	33	
75	Збірка Бергера Е.Н. документальних матеріалів (листи, світлини, публікації) про жителів Тернопільщини, які рятували євреїв під час німецької окупації у роки Другої Світової війни за 1980-1997 роки. Рукописи, машинописи.	08 січня 1980 р. 1997 р. Без дати	41	66	
76	Робочі записи, нотатки Бергера Е.Н. про виявлення фактів порятунку жителями Тернопільщини євреїв у роки Другої Світової війни за 1991, 1993, 1994, 1996 роки. Рукописи.	1991 р. 1996 р. Без дати	55	61	
	Публікації про Бергера Е.Н.				
77	Черпітяк Н., директор обласної	18 грудня	1	1	

	наукової бібліотеки, член ініціативної групи із проведення "Тернопільських нобелівських читань". Стаття "Об'єднані Нобелем. Нобелівські читання в Тернополі" із відомостями про виступ Бергера Е.Н., науковця, опублікована в газеті "Вільне життя" (Тернопіль.-1991.-18 грудня). Вирізка з газети.	1991 р.			
81 78	Збірка Бергера Е.Н. "Францезисти". Гулько Я. Стаття "Маленькі мистецькі шедеври" про виставку "Український екслібрис" в Тернопільському обласному художньому музеї із приватної збірки екслібрисів Бергера Е.Н., опублікована в газеті "Тернопіль вечірній" (Тернопіль.-1992.- № 47 (206).-26 вересня). Вирізка з газети.	1992 р. 26 вересня 1992 р.	36 1	37 1	
82	Екслібриси Бергера Е.Н., опублікована в газеті "Тернопіль вечірній" (Тернопіль.-1992.- № 47 (206).-26 вересня). Вирізка з газети.	1992 р. 1992 р. Без дати	17	28	С внутрішній архів.
79	Стаття Гулька Я. "Останній бункер Ніла Хасевича" про відкриття виставки унікальних творів художника в Тернопільському обласному художньому музеї із відомостями про подарунок Бергером Е.Н, колекціонером, музею оригіналу довоєнної гравюри митця, опублікована в газеті "Тернопіль вечірній" (1993.-№ 43 (276).-09 червня). Вирізка з газети.	28 травня 1993 р. 09 червня 1993 р.	2	4	
83	Приєднано запрошення Бергеру Е.Н. на виставку від 28 травня 1993 року.	Без дати	12	13	
80	Інформація Петерзіль Н., учениці школи № 3 (м. Тернопіль) "Рембрандт у Тернополі" про виставку	05 листопада 1996 р.	1	1	

85	офортів Рембрандта (факсимільних відтворень) (із колекції Бергера Е.Н., опублікована в газеті ("Свобода".-1996.- № 131 (768).-05 листопада). Вирізка з газети.	Без дати	8	9	
Колекційні матеріали					
86	Із збірки Бергера Е.Н.	1992 р.	9	10	
81	Збірка Бергера Е.Н. франтисписів (автори не вказані) до творів світової літератури за 1918-1961 роки.	1918 р. 1961 р. Без дати	36	37	
82	Із колекції книжкових знаків бібліотеки Бергера Е.Н. Екслібриси художників Тихановича В. (м. Мінск), Удіна Е. (м. Тернопіль) та інших за 1967-1982 роки. Приєднано статтю Сушкевича В. "Ніби ювілей" про Удіна Євгена, художника (м.Тернопіль), опубліковану в газеті "Вільне життя" (1992.-№ 59) та конверт із зображенням екслібрису Удіна Є. на конверті. Ксерокопія.	1967 р. 1992 р. Без дати	17	28	Є внутрішній опис.
88		Без дати	18	20	
89		1973 р. 1989 р. Без дати	15	16	
90		1960 р. 1967р.	13	13	
83	Із збірки Бергера Е.Н. Екслібриси Бондаренка Н.М. (УРСР), Демиденка (м.Харків), Єрмушкевича (м.Москва) , Карасєва (м.Тула), Криворучка (м.Чернівці), Кузаняна П.М. (м.Москва), Кузнєцова Ю. (м.Курск), Куновського Б.П. (м. Кривий Ріг).	Без дати	12	13	
91		09 березня 1994 р. 05 грудня	7	8	
84	Із збірки Бергера Е.Н. Екслібриси Малишева С.І.(м. Феодосія), Масика В.І., Матвєєва, Ма-	1975р. 1993 р. Без дати	12	13	

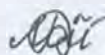

	хоніна Ф., Микловди А. (м. Київ), Мушнікова (м. Ростов-на-Дону).				
85	Із збірки Бергера Е.Н. Екслібриси Мамаржаняна (м.Єре- ван).	Без дати	8	9	
86	Із збірки Бергера Е.Н. Екслібриси Нестеренко, Панасен- ка О. (м.Харків), Прокопіва П. (м.Івано-Франківськ)	1992 р. 1993 р. Без дати	9	10	
87	Із збірки Бергера Е.Н. Екслібриси Філіпченка І.М. (м. Вінниця), Цвігашова (м. Ка- луга).	1974 р. 1992 р. Без дати	6	7	
88	Із збірки Бергера Е.Н. Екслібриси Черкатова (м. Тула).	Без дати	18	20	
89	Із збірки Бергера Е.Н. Екслібриси Чернова А. (м. Там- бов), Яктаса В (м. Вільнюс).	1973 р. 1989 р. Без дати	15	16	
90	Із збірки Бергера Е.Н. Дереворит Война Ярослава (1960р.), офорти Епіфанова Г., Сапожнікова А. (1967р.) монотипні витвори Бурмагіна, Урбана Г. (НДР), ліногравюра (є авторський підпис).	1960 р. 1967р. Без дати	13	13	
91	Листи Кирилишина Д., спів- робітника Харківського універ- ситету, Бергеру Е.Н. (м. Тернопіль) з подякою за надіслані екслібриси на шевченківську тему. Приєднано статтю "У супроводі	09 березня 1994 р. 05 грудня 1994 р. Без дати	7	8	

	скрипок і бандур” про дні української культури в Харківському університеті з опублікованим екслібрисом із колекції Кирилишина Д.Й. (газ. “Харківський університет”.-1994.-№8 (3648).-12 квітня) та примірник газети “Харківський університет” (1994.-№ 6 (3647).-09 березня). Рукописи. Вирізки з газет.				
92	Збірка Бергера Е.Н публікацій про художників-екслібристів, бібліографів, колекціонерів книжкових знаків, клуби екслібристів та дослідження про екслібриси. Вирізки з періодичних видань Приєднано світлини художників та сонет Баркова П. “Екслібрису” (на рос.мові)	Без дати	5 док, 207 вирізок з період. видань	120	
93	Альбом Бергера Е.Н. публікацій про художників-екслібристів, колекціонерів книжкових знаків та досліджень про екслібриси. Вирізки з періодичних видань.	Без дати	1 док (333 вирізок з період. видань)	100	
94	Із збірки Бергера Е.Н. Малюнок Мистецького А.С. (м. Київ). Олівець.	Без дати	1	1	

До даного розділу опису внесено 65 (шістдесят п'ять) справ, 483 (чотириста вісімдесят три) документів з № 30 по № 94, у тому числі:
літерні _____, пропущені №№ _____.

Архівіст I категорії відділу
формування НАФ та діловодства

Р.Я. Лойко

“ 31 ” серпня 2005 р.

С Х В А Л Е Н О

Протокол ЕПК Держархіву
Тернопільської області

від 02.09.2005 р. № 17

Голова ЕПК

Н.А.Сергеева

С Х В А Л Е Н О

Протокол ЕК Держархіву
Тернопільської області

від 01.09.2005 р. № 9

Голова ЕК

В.М.Котляр

Прийнято на державне зберігання 65 (шістдесят п'ять) справ з № 30 по № 94,
у тому числі: літерні _____, пропущені №№ _____.

Разом з цим розділом опису прийнято на державне зберігання 94 (дев'яносто
чотири) справи з № 1 по № 94, у тому числі:

літерні №№ _____

пропущені №№ _____.

Разом з цим розділом опису прийнято на державне зберігання 94 (дев'яносто
чотири) справи з № 1 по № 94, у тому числі:

літерні №№ _____

пропущені №№ _____.

Архівіст I категорії

Г.О.Бучик

Зав.відділом

В.М.Котляр

“02” 09 2005 р.